

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXVI.

Únor 2017

číslo 2

Epiktet X

Kdykoli tě něco potká
obrat se k sobě a zkoumej
čeho jsi schopen aby ses zachoval

spatříš-li krásného mladíka nebo ženu
najdeš zdrženlivost
nastane-li ti těžká práce
nalezněš vytrvalost
stihne-li tě potupa
získáš trpělivost

Zvykni si takto jednat a nebudeš otrokem
svých představ

Jiří Kolář

Úvodem

Čím to je, že si často volíme za vládců necharakterní lidi? Čtyři tisíce let nás Někdo učí rozeznávat dobro od zla a spravedlnost od nespravedlnosti. Přitom lidi obětavé, vzdělané a ušlechtilé potkáváme. Mám tip na nejlepšího presidentského kandidáta - pana Pavla Fišera, bývalého šéfpodradce Václava Havla a později velvyslance ve Francii. Jeho článek najdete na str. 4. Pozvali jsme ho 25.2. na přednášku „**Kam kráčí Evropa?**“

Od Evropské unie jsme od r. 2004 dostali 640 miliard Kč.

175 tisíc dětí u nás žije jen s jedním rodičem.

Slyšíme-li, že římský biskup František odvážně podniká něco k uzdravení církve, pokaždé se radujeme, ale také trneme, protože mnoho biskupů a kněží je proti němu. /v

POČETÍ LÁSKYPLNÁ

Nedávno jsem napsal, že se musíme znovu učit dát víře hluboký tělesný výraz. K tomu dnes doporučuji četbu Písňe písní z Bible, tak jak je tam napsána, bez komentářů a výkladů pobožných autorů. Lidem pak, kterým nestačí Bible, ať postaći Zjevení lurdské: Maria počatá bez poskvrny. Co je to jiného, než oslava rodičů Matky Kristovy? Oslava jejich manželského tělesného spojení. Kolik asi bylo dodnes čisté a radostné lásky manželské podle vůle Stvořitele! Muž - otcovská tvář Boha, žena - jeho mateřská tvář. Proč nebyla v minulosti ani jedna dvojice rodičů kvůli tomu svatořečena?!

To, co je dnes vláčeno lidským hnojem, máme my křesťané pozvednout, očistit a ukázat v krásě Božího plánu. K tomu by nám mohla přispět Písň písní z Bible, památka lurdského Zjevení 11. února i třeba žalm 149: „Veselte se ve svých ložích!“ Žid měl povinnost aspoň třikrát týdně oblažit svou ženu. A kolikrát křesťan?

Jan Rybář

Demagog využívá strach občanů,
skutečný politik podporuje v lidech odvahu.

Oto Mádr

Zimní podvečer

Podvečer zatahuje oblohu
a sněží i do krmítek ptáků,
bolest běhá v kostech
a z mraků koukají
siluety draků...

Těžko žít bez světla,
to dochází dech...
A přece chci říci -
rozsvítím svíci!

JE.

Myslitelé, kteří nemůžou uvěřit v žádné bohy, často tvrdí, že láska k lidstvu jim docela stačí - a možná by i stačila, kdyby ji totiž měli.

Samozřejmým důsledkem lehkomyšlných rozvodů budou lehkomyšlná manželství.

Jestliže mohou být lidé nerozumně rozváděni, budou uzavírat nerozumná manželství.

G. K. Chesterton

Můžeme ze západních demokracií převzít instituty, principy ústavy a právní normy, ale pokud se nevrátí do původního stavu naše srdce a mysl, nebudeme tu mít demokracii. Nebudeme se umět plně těšit ze svobody a využívat svobodu pro dobro celého společenství.

Ján Langoš (polistopadový ministr vnitra, ředitel Ústavu paměti národa, poctivý křesťan)

**TEOLOG OSVOBOZENÍ:
„PAPEŽ FRANTIŠEK JE JEDNÍM Z NÁS“
Joachim Frank**

Rozhovor s Leonardem Boffem, jedním z hlavních představitelů teologie osvobození, která propojuje křesťanskou nauku se sociální a ekologickou kritikou kapitalismu.

L. Boff se narodil v r. 1938 v brazilské Concordii jako syn italských přistěhovalců. R. 1959 vstoupil do řádu františkánů a následně studoval pět let v Německu. V osmdesátých letech se stal hlavním jedním z hlavních představitelů teologie osvobození a kvůli své kritice církevních struktur se dostal do konfliktu s Vatikánem a jeho vrchním strážcem víry Josephem Ratzingerem. Poté, co mu byl dvakrát uložen zákaz publikovat, vystoupil Boff v r. 1992 z řádu a vzdal se kněžského úřadu.

Pane Boffe, máte rád vánoční koledy?

Co myslíte? (zpívá) „Ti-i-chá noc, sva-a-tá noc...“ V každé rodině, která slaví Vánoce, se zpívají koledy. U nás v Brazílii je to tradice stejně jako v Německu.

Nepřijde vám tento způsob Vánoc kýčovitý a komercializovaný?

To je v každé zemi odlišné. Je jasné, že se z Vánoc stal velký byznys. Ale přes to všechno stále přezívá radost, společné chvíle s rodinou, u mnohých také čas víry. A Vánoce, jaké jsem prožil v Německu, jsou svátkem srdečnosti, je to velmi dojemné a krásné.

Jak jde dohromady víra, zejména v období Vánoc, kdy se hovoří o mírumilovném Bohu, se svárem, který všude zažíváme?

Víra je tvořena především slibem. Ernst Bloch říká: „Ta pravá geneze se neocitá na začátku, nýbrž na konci, a začíná teprve tehdy, když se společnost a existence radikalizují.“ Radost spojená s Vánoci spočívá právě v tomto slibu: Země a lidé nejsou odsouzeni k tomu, aby tento svár neustále pokračoval - se všemi válkami, násilím, fundamentalismem.

Kdyby ty tisíce ženatých kněží mohly znovu vykonávat svůj úřad, byl by to první krok ke zlepšení situace - a zároveň signál, že katolická církev uvolňuje okovy povinného celibátu. Ve víře je nám slíbeno, že na konci bude vše dobré; že navzdory všem klamům, scestím a nezdarům to nakonec všechno dobře dopadne. Pravý význam Vánoc neleží v tom, že „Bůh sestoupil do člověka“, ale v tom, že nám přišel říct: „Vy lidé patříte ke mně a až jednou zemřete, přijdete domů.“

Vánoce tedy znamenají, že nás Bůh přichází vyzvednout?

Ano. Vtělení znamená, že něco z nás je už božské, věčné. To božské leží v nás samých. V Ježíši se to ukázalo nejdůležitěji. Ale je to ve všech lidech. Z evolučního hlediska nepřichází Ježíš do světa zvnějšku, nýbrž vyrůstá ze světa samotného. Ježíš je zjevení božského v evoluci - ale ne pouze on. Božské se zjevuje také v Buddhovi, v Mahátmovi Gándhím a v dalších velkých věrozvěstech.

To nezní příliš katolicky.

To neříkejte. Celá františkánská středověká teologie pojímá Krista jako součást tvorstva - ne pouze jako Spasitele od naší viny a hříchu, který přijde shůry na svět. Vtělení je také spása, ale hlavně je to oslava a zbožštění všeho tvorstva. A ještě něco je na Vánocích důležité - Bůh se zjevil v podobě malého dítěte, nikoliv starého muže s bílými vlasy a dlouhým bílým vousem.

Latinskoamerické teologii osvobození, k jejímž hlavním představitelům sám patříte, se díky papeži Františkovi opět dostalo cti a uznání. Je to pro vás i osobní rehabilitace, po všech těch desetiletích bojů s papežem Janem Pavlem II. a jeho hlavním ochráncem víry a následníkem Benediktem XVI., Josephem Ratzingerem?

František je jedním z nás. Teologii osvobození označil za součást společného blaha pro církev. A následně ji také rozšířil. Kdo mluví o chudých, musí také mluvit o Zemi, protože i ona je pustošena a znesvěcována. „Uslyšet křik chudých lidí“ znamená také uslyšet křik zvířat, lesů a celého poraněného tvorstva. Celá Země křičí. A proto papež říká, a tím cituje jednu z mých knih, že stejně jako dnes musíme slyšet křik chudých lidí, musíme slyšet i křik samotné Země. A oboje musí být osvobozeno. Já sám jsem se v poslední době snažil o rozšíření teologie osvobození tímto směrem. Což je také tím podstatně novým v „Laudato si“...

... tedy v papežově „ekologické encyklice“ z roku 2015. Kolik je Leonarda Boffa v Jorgem Mariu Bergogliovi?

Encyklika náleží papeži. Ale téma intenzivně konzultoval s experty.

Četl vaše knihy?

Nejen to. Papež mě žádal o různé materiály k „Laudato si“. Dal jsem mu pár rad a poslal mu něco z toho, co jsem napsal. To také použil. Někteří lidé mi říkají, že je při čtení encykliky napadlo: „Nečtu já náhodou Boffa?“ Papež mi nakonec řekl: „Boffe, neposilejte všechny ty papíry přímo mně.“

Proč ne?

Řekl mi: „Jinak je zachytí Sottosegretari

(pracovníci vatikánské administrativy, pozn. red.) a já je nedostanu. Když je pošleš argentinskému velvyslanci, na kterého mám dobrý kontakt, pak se mi jistě dostanou do rukou.“ K tomu je potřeba vědět, že současný argentinský velvyslanec ve Vatikánu je papežův starý známý z Buenos Aires. Často spolu pili maté. A těsně před zveřejněním encykliky mi nechal papež telefonicky vzkázat své díky za pomoc při přípravě spisu.

Na osobní setkání tedy nedošlo?

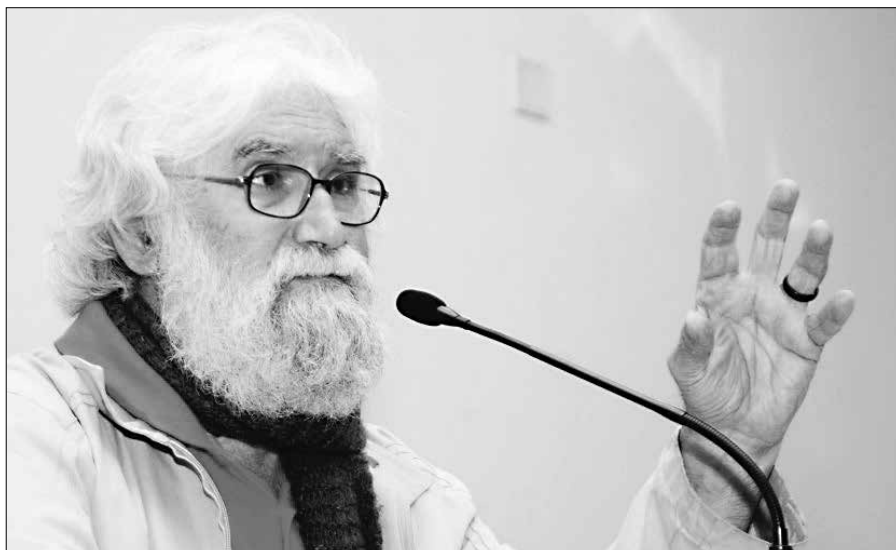
Snažil se o usmíření s předními představiteli teologie osvobození, tedy s Gustavem Gutiérrezem, Jonem Sobrinem a se mnou. Já jsem mu řekl - s ohledem na papeže Benedikta, respektive na Josepha Ratzingera - že „ten druhý ale ještě žije!“ S tím však František nesusouhlasil. „Ne,“ odpověděl, „il Papa sono io - papež jsem já.“ Mohli jsme tedy bez obav přijít. Na tom vidíte jeho povahu, jeho rozhodnost.

Proč tedy schůzka ještě neproběhla?

Byl jsem pozván - a dokonce jsem už byl i v Římě. Jenže zrovna v ten den, bezprostředně před začátkem synody o rodině v roce 2015, se třináct kardinálů, mezi nimiž byl i německý kardinál Gerhard Müller, prefekt Kongregace pro nauku víry, pokusilo o puč proti papeži. Poslali mu dopis, který se - nečekaně - objevil i v novinách. Papež zuřil a řekl mi: „Boffe, teď nemám čas, musím se před synodou postarat o pořádek. Uvidíme se jindy.“

S tím pořádkem mu to ale také nějak nevyšlo...

Papež cítí ostrý protivítr z vlastních řad, zejména z USA. Ten kardinál Burke, Leo Burke, který teď s bývalým kardinálem Meisnerem z Kolína nad Rýnem sepsal další dopis proti papeži, je takovým Donaldem Trumpem katolické církve (smích). Ale na rozdíl od Trumpa je v současné době Burke umlčen. Díky Bohu. Takovíto lidé si skutečně myslí, že je třeba papeže nějak korigovat. Jako kdyby stáli nad papežem. Něco takového je v historii církve neobvyklé, ne-li nebývalé. Samozřejmě je možné papeže kritizovat, diskutovat s ním - sám jsem to v minulosti dělal často. Ale že kardinálové papeže otevřeně obviňují

z teologických chyb a bludařství, to je, myslím si, příliš. Jedná se o urážky, které papež nesmí připustit. Papež nemůže být nijak souzen, takové je učení církve.

Přes veškeré vaše nadšení z papeže - jak je to s reformami církve, které si hodně katolíků od Františka slibovalo, ale zatím se fakticky nepohnuly?

Podívejte se, já tomu rozumím tak, že středem jeho pozornosti již není církev či její vnitřní chod, ale samotné přežití lidstva, budoucnost Země. Obojí je totiž v ohrožení a je potřeba se ptát, zda křesťanství nabízí odpověď na tuto obrovskou krizi, kvůli které může lidstvo zaniknout.

František se stará o životní prostředí, zatímco se jeho církev žene proti zdi?

Mám pocit, že si stanovil jistou hierarchii problémů. Pokud zanikne Země, vyřeší se tím i všechny ostatní problémy. Ale co se vnitrocírkevních záležitostí týče - počkejte si. Teprve nedávno prozradil kardinál Walter Kasper, papežův blízký důvěrník, že máme očekávat velká překvapení.

Co očekáváte vy?

Kdoví? Možná diakonát žen. Anebo bude ženatým kněžím opět umožněno podílet se na pastoraci. To je výslovná prosba brazilských biskupů na papeže, která zaznívá zejména od jeho přítele, emeritního kardinála Claudia Hummese. Zaslouchl jsem, že měl papež v úmyslu zkušební znovuzavedení pastorace po sňatku právě v Brazílii. Taková země se svými 140 miliony katolíků by měla mít přinejmenším sto tisíc kněží. Ve skutečnosti jich ale má jen 18 tisíc, což je katastrofa. Není divu, že věřící přebíhají k evangelikálům a letničnímu hnutí, aby vyplnili osobní vakuum. Kdyby totiž ty tisíce ženatých kněží mohly znovu vykonávat svůj úřad, byl by to první krok ke zlepšení situace - a zároveň signál, že katolická církev uvolňuje okovy povinného celibátu.

Pokud by papež něco takového učinil, vrátil byste se, jakožto bývalý františkán, ke kněžskému úkonům?

Já osobně takové rozhodnutí nepotřebuji. Pro mě by se to totiž nic nezměnilo, protože dodnes dělám, co jsem dělal vždy: křtím, pohřbívám, a když jsem ve společenství, kde není kněz, odsloužím s těmi lidmi i mši.

Vím, že je to velmi „německé“, ale: smíte to dělat?

Doteď mi to žádný biskup, kterého znám, nevyčítal ani nezakazoval. Naopak se biskupové radují a říkají: „Lid má nárok na eucharistii. Jen v tom klidně pokračuj!“ Můj učitel teologie, který bohužel před pár dny zemřel, kardinál Paulo Evaristo Arns, vůči tomu byl velmi otevřený. Šel dokonce tak daleko, že oddané kněží, které viděl během mše sedět v lavicích, povolal k sobě před oltář a spolu s nimi odsloužil mši. Dělal to velmi často - a stejně často také říkal: „Jsou přece pořád kněží, a také jimi zůstanou!“

Z německého originálu Papst Franziskus ist ein von uns, publikovaného v deníku

Kölner Stadt-Anzeiger, 17. 1. 2017, přeložil Václav Vidím

JEDEN ZA VŠECHNY, VŠICHNI ZA JEDNOHO

Lutherův rok 2017, tedy pět set let od Lutherova protestu ve Wittenbergu, který nepřinesl disputaci, ale reformaci. A dodnes jsou představy o jednotě církve plné prázdných iluzí.

První odnož církve čeká na tu druhou, až se k té první přidá. Ta druhá to ale vůbec nemá v úmyslu. Naopak zvedá prstíček hrozcí, že bez pokání se ta druhá dostane do pekla. Třetí se zapřísahá, že jen ona je pravověrná a pro jistotu se se všemi ostatními ani nemodlí. Jeden klub církevních jednot udělá alianci a vyhlásí svůj týden modliteb. Páté či desáté církevní sdružení radši vypouští z názvu společných týdenních modliteb, že by byly za jednotu křesťanů, protože tvrdí, že církev byla a je pořád jen jedna. A záleží na nás, zda ten stav respektujeme a nebo ne.

Nerespektujeme. A vyrábíme trapné jednoty. Například ten komický výklad evangelia a Pavlových epištol: Spisovatel Alexandre Dumas vložil do úst mušketýrům text přísahy „Jeden za všechny, všichni za jednoho!“ Hláška pana Dumase se dostala dále. Když se mezi válkami dotvářelo politické sebevědomí sudetoněmeckého landsmanschaftu, sjednocoval se národ, vznikaly v českých zemích hospodářské „obranne“ spolky zřizované na podporu a rozvoj „hospodářské nacionální državy“. Jejich institucionální základnou byly od roku 1934 tzv. regionální svazy Němců, Bund der Deutschen. Píše to ve své disertaci na FF UK dr. Jitka Balcarová v roce 2012. A jaké bylo heslo Bund der Deutschen? No přece: „Jeden za všechny, všichni za jednoho!“

Spolkování v meziválečném Československu radikalizovalo lidi, kteří spolu bydleli, chodili do školy a hráli odbíjenou. Útočné národovectví navoněné protislovanstvím a antisemitismem vytvořilo nezlomnou jednotu. A máme to tu zase. Obyčejní lidé se šikují proti židům v Prostějově, slovenský prezident dostane výzkum, který ovlivní velkou část jeho novoročního projevu, protože z dat je jasné, že velká část mladých lidí se chystá volit nacionalisty. Tentýž prezident si pozve zástupce církvi do paláce a sveržuje jim velký úkol: potírání nacionalistických nálad. Odpověď mu přednáší za všechny arcibiskup, který vystřídal odvolaného Róberta Bezáka. Pana

prezidenta, podle oficiálního webu své diecéze, vyzval k pevnému zastávání hodnot, které jsou fundamentem naší existence... Vyberte si, které to jsou.

Hýbe to s námi a pokud nebudeme respektovat jednotu, která je daná, musíme vyrobit nějakou náhradní. Nebo nedělat nic. A slavit svoje svátky podle církevních kalendářů, jako by náš svět byl úplně vším, co je možno vnímat. To se ovšem rovná přenechání aktivity těm, kteří stvoří nějakou zničující jednotu. Tak nějak to poskládal Martin Niemöller, když napsal: „Nejdřív přišli pro komunisty, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl komunist. Pak přišli pro socialisty, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl socialista. Pak přišli pro odboráře, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl odborář. Pak přišli pro Židy, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl Žid. Pak přišli pro katolíky, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl katolík. Pak si přišli pro mě, a tehdy už nezbýval nikdo, kdo by se za mne postavil.“

Křtem jednoty se přebrodí také američtí křesťané. Tamní, od státu vnitřně neodloučené náboženské komunity, budou lavírovat mezi svým přesvědčením a novým prezidentem, protože Amerika musí být přece jednotná. A to i v přístupu k administrativě. Vyhrál? Že vyhrál nesprávně? Zapomeňte! Před autoritou úřadu se musí všechno poklonit. Naposled se dost nepochopitelně poklonil Martin Luther King, jr. při setkání se zvoleným prezidentem v noci na pondělí 16.1.2017 našeho času, v setkání k americkému státnímu svátku Dne M. L. Kinga. Česká média přinesla část záznamu z amerických zpravodajství, ve kterém se syn černošského kazatele odvolával k dědictví svého otce a matky - spojovat lidi dohromady. Smiřovat a propojovat lidi dohromady v případě Kingové přece znamenalo občas říci hlasitě „Ne!“

A co tedy? Nepoběžím teď hned na nejbližší demonstraci. Už mi připadá zbytečné vykřikovat, co současný administrátor prezidentské funkce udělal špatně. Jako východisko nabízím pořádek ve věrouce: Doporučuji vnitřní odluku církve od politiky a obecně lidských věcí. Tedy, že všeobecné lidské věci jsou pro všechny stejné bez církevní příslušnosti. Pro mne je důležité být ve své církvi a mít ji rád. Ale je pro mne stejně tak důležité chovat se prostě lidsky dobře. K tomu dobru došli někteří lidé bez mé církve, dokonce bez mé víry. A já jim to musím přát. Dokonce z toho mám radost. A klidně si to ustojím, byť by to vypadalo, že zrazuji svou církev.

Paradoxně, tato odluka dopřává mé víře větší vliv na naprostou světský život. Více věřím v Ducha svatého, který může všechno! Dokonce pracovat v pohanech. Je mi více jasné, co je dobro, protože jej neposuzuji jenom přes svou církevní definici, ale naslouchám i jiným církevním či necírkevním vysvětlením. A vděčně se tisknu k evangeliu, protože drží můj život i celý svět pohromadě.

*Daniel Kvasnička, farář
Hospodářské noviny 17. 1. 2017*

Máme tu politiky, kteří prozrazují údaje z tajných zpráv o pobytu teroristy na našem území. Není to tak dávno, kdy začali mluvit o tom, aby se občané vyzbrojili střelnou zbraní. A nakonec - rozpočet za rok 2016 skončil v rekordně vysokém přebytku, přičemž náklady na obranu máme (rekordně) nízké a modernizace armády vážne. Jako bychom neuměli ani budovat ozbrojené síly, ani hospodařit s rozpočtem a investovat, ani udržet jazyk za zuby.

Když to dáme dohromady, pak z těchto politických střípků může také vyplynout, že máme politiky, kteří záměrně straší lidi povídáním o teroristech. Zatímco by mohli pomoci prosadit, aby se na obranu vynaložilo více prostředků a aby bojeschopnost ozbrojených sil rostla, namísto toho prozrazují tajné informace a doporučují lidem opatřit si pro každý případ zbrojní průkaz. Viděno z dálky to připomíná trochu Kocourkov.

Nemluvíme přitom o kdovíkom. Mužem, na nějž nelze zapomenout, je i prezident republiky. Mezi jeho ústavní povinnosti patří, že je vrchní velitel ozbrojených sil. Investice za jeho funkčního období však do ozbrojených sil klesly. A bojeschopnost se nezvýšila.

Podporovat zvýšení bojeschopnosti armády a výdaje na obranu by mělo být tématem, k němuž by právě prezident mohl svolat odpovědné politiky z různých politických proudů. A mohl by pomoci uzavřít pakt, který by tuto prioritu udržel za horizont současných volebních období. Nic takového se zatím neděje. A tak lidé říkají, že nás k vyššímu rozpočtu pro obranu možná donutí okolnosti (podobně to formuloval pan ministr obrany). Jenže pak už může být na některé věci pozdě. Anebo nás k tomu přiměje nově zvolený americký prezident. Mimoděk se nabízí otázka, zda opravdu takto má vypadat odpovědná politika suverénní země.

Ano. Vyzbrojit se bude muset doslova každý z nás. A to především trpělivostí. Neboť i tak může vypadat čekání na odpovědnost v politice. Až přijde, bude třeba, aby našla širokou podporu veřejnosti. Hraje se totiž o bezpečnost naší země v nebezpečné době.

Pavel Fišer

rozhovor s Danielem Kroupou

D. Kroupa (*1949) je filozof, disident, signatář Charty 77. Po roce 1989 byl několikrát poslancem. Dnes přednáší na Filozofické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. L.

Zůstává pro vás Charta 77 stále naléhavá, nebo jde už jen o historii?

Charta je naléhavá v Číně, Rusku a mnoha jiných zemích, kde vládou režimy, které nedodrží a nectí lidská práva. Česká republika přijala Listinu základních práv a svobod a tento dokument umožňuje každému občanu domoci se jich u soudu. A pokud se mu to nepodaří tady, může se jich domoci ve Štrasburku. Ať se nám tedy současný režim líbí nebo ne, nemůžeme o něm říci, že neuznává lidská práva, k jejichž obraně byla Charta 77 založena. V tomto ohledu už její zakládající texty aktuální nejsou, což je dobře.

Pak je tu ale druhá věc. Politické poměry závisí na ochotě občanů vstupovat do politiky a angažovat se ve veřejných záležitostech. Jak říkával Masaryk: „Demokracii máme, teď ještě abychom měli nějaké ty demokraty.“

Myslíte, že jich v České republice není dost?

Obávám se, že ne. Nebo se nedostatečně občansky projevují. Všimněte si, jak se začínají hospodářská a sociální práva nadřazovat lidským. To je osvědčený způsob, jak měnit politické poměry nejprve navenek a postupně se to rozbíjí do vnitřní politiky jako rakovina. Je to pohrdání lidskými právy. Když mluvím se studenty a ptám se jich, jestli jsou si vědomi branné povinnosti, odpovídají, že přece byla dávno zrušena. A já jim odpovídám, že to se pletou, protože byla zrušena pouze povinná vojenská služba. Branná povinnost platí stále a český stát má možnost nás v případě napadení povolát, abychom šli za něj bojovat či položit život. Když to studentům řeknu, nevěřícně na mě koukají.

A tohle mám na mysli. Abychom si byli vědomi odpovědnosti vůči celku. Svobody, jako je svoboda shromažďovací nebo petiční, mají smysl pouze v případě, že lidé mají ochotu je využívat.

Je ale takový způsob angažovanosti efektivní? „Petent“ je dnes téměř pejorativní slovo, kdo se o občanské angažmá pokusí, je okamžitě konfrontován s úsměšky. S tím se setkala i Kroměřížská výzva, iniciativa, která hledá prezidentského kandidáta, již jste členem.

Nejprve si člověk musí uvědomit, že když podepsal Chartu 77, rozhodně se ve svém okolí nesetkával s nadšenou podporou. Většina lidí měla strach, že na sebe upoutává pozornost StB. Člověk tehdy podstupoval reálné riziko i bez velké podpory společnosti. Dnes hrozí jen to, že se vám někdo bude smát. Často mi to připadá jako v té filmové scéně *Rozmarného léta*, v níž se kouzelník Arnošt snaží chodit po laně a někdo lomcuje s tyčí, na které je

to lano přivázané, a křičí: „Slezte dolů, vždyť spadnete.“ Totéž se děje s Kroměřížskou výzvou. Je to také pokus chodit po laně a hned přiběhne několik lidí, kteří začínou lomcovat. Ale stejně jako kouzelníku Arnoštovi nám nezbyvá, než se o to pokusit. A když spadneme, zase se musíme zvednout a zkusit to jinak. Nejdůležitější na těchto iniciativách je, že dávají dohromady lidi, kteří nejsou lhostejní ke svému okolí. V krizových chvílích jsou to právě tito lidé, na kterých nejvíce záleží.

Není dnes občanské angažmá těžší tím, že žijeme v tzv. post-faktuálním světě? Slovem roku se v USA stal výraz „post-truth“, post-pravda. Na faktech nesejde, vítězí emoce. Trump vyhrál pomocí lži americké volby, Miloš Zeman byl několikrát odsouzen za lež.

Je to módní slovo, ale nevěřím, že jde o něco nového, neznámého. Ve třicátých letech vznikl ve společnosti pocit, že demokracie je v posledním tažení a lidstvo má na vybranou jen mezi dvěma systémy – fašismem, nebo komunismem. Tato hnutí nesmírně efektivně, mnohem efektivněji než se to děje dnes, propagovala svoje ideje. A to neměla Facebook a Twitter. Ony tehdy byly tak efektivní proto, že na svou stranu získaly významné umělce. Uvědomte si, že významná část české kultury tehdy byla komunistická. A tito lidé šířili, často z naivity, naprosto zjevné lži. Když například levicový spisovatel André Gide jel v roce 1936 do Sovětského svazu a z hlubokého rozčarování pak napsal reportáž *Návrat ze Sovětského svazu*, vrhla se na něj nejen francouzská, ale téměř celá evropská kulturní obec a ukřičela ho. V době, kdy byl v Sovětském svazu hladomor, psal americký novinář Walter Durant živé texty, za které dostal v roce 1932 Pulitzerovu cenu. Žil si za to v Moskvě nad poměry. Chodil do hotelu Metropol, kde se pořádaly orgie, jeho auto Bucik mělo zvláštní houkačku, kterou si vyžadoval přednost. Když se později zjistilo, že lhal, Pulitzerova cena mu byla odebrána.

Takže zůstáváte klidný.

V tomto ohledu ano. Věřím v sílu demokracie a svobody slova. Možná, že se potvrzuje Marxova teze, že dějiny se opakují, poprvé jako tragédie a podruhé jako fraška.

Aspoň v něčem se Marx nemýlil. Mimo chodem, jak vy jste odolal komunistickým idejím?

Ony mě ošálily, ale tak do dvanácti let. Moji rodiče patřili k pronásledované skupině a měli velký strach, že na veřejnosti řeknu něco, co uslyším doma. Takže když jsem se tatínka jednou zeptal, co je Svobodná Evropa, posadil mě na gauč a přinutil mě několikrát opakovat, že Svobodná Evropa je štvavá stanice, kterou on rozhodně neposlouchá. Bydli u nás propuštění političtí vězni a táta měl oprávněnou obavu, abych někde něco neřekl... Když jsem později v roce 1967 na střední škole na výzvu učitele napsal kritiku současného zřízení, hrozilo mi, že mě vyhodí ze školy. Chopili se mě členové školní komunistické organizace a pokoušeli se mě převychovávat.

Půvabné bylo, že ti samí v roce 1968 veřejně prohlašovali právě to, co jsem napsal v oné kritické esaji a za co mě trápili. To byly zkušenosti k nezaplacení. Když dneska čtu prohlášení politologa Petra Robejška, že když se změnila okolnost, tak mění názory, říkám si, že takových lidí jsem už v životě poznal mnoho.

Kdy jste se vlastně poprvé dozvěděl o Chartě 77?

Věděl jsem od začátku o jejich přípravách od Václava Vendelína Komedy, který se toho účastnil. Jenže 29. prosince se mi narodil třetí syn a já měl spoustu starostí obstarat sám zbylé dva. Když Charta byla 6. ledna zveřejněna, měl jsem zrovna narozeniny, přijel mě navštívit Martin Palouš a přinesl ji s sebou. Podepsal jsem ji po poradě s mojí ženou hned. Můj podpis ale někdo zničil při domovní prohlídce StB, tak jsem jel krátce na to na Břevnov k Janu Sokolovi a podepsal ji znovu. Proto byl můj podpis zveřejněn až v květnu. Byla to hektická doba.

Jak jste to s manželkou řešil? Nebál jste se, že vás zavrou a ona zůstane s dětmi sama?

Proto jsem podepsal jenom já. Uvědomoval jsem si, že to může mít vážné důsledky, ale rozhodnutí bylo dosti rychlé.

Neměl jste tedy strach?

Naopak jsem pocítil velkou úlevu, protože do té doby jsem stále předstíral jakousi loajalitu vůči režimu. V okamžiku, kdy jsem Chartu podepsal, už jsem věděl, že jsem s režimem v otevřeném konfliktu a nemusím nic předstírat. Kdyby se rozhodli mě zavřít, pramálo by záleželo na tom, co dělám, prostě by to udělali. To mi vytvořilo prostor svobodného jednání, ve kterém jsem se už nezabýval hloupostmi, které člověk dělal proto, aby si někoho nerozžněval.

Pak vás ale skutečně několikrát zatklí, vyhrožovali vaší rodině. To už asi moc úlevné nebylo.

Následovalo zatýkání a výslechy StB. Přišel také nepříjemný nátlak a musím říci, že se týkal i našich dětí. Když mě jednou estébáci zatklí, řekli mi, že zatklí moji ženu, děti odvezli do dětských domovů a už je nikdy neuvidím. Snažili se tímto psychickým nátlakem na mě vynutit přiznání a svědectví proti přátelům. To byl asi nejhorší okamžik, jaký jsem během těch výslechů zažil.

Jak jste se s tím vyrovnal?

Pomohly mi rady zkušených politických vězňů a také četba Solženicyna, který v knize *Dub a tele* píše, že člověk příslušníkům tajných složek nesmí věřit ani „dobrý den“. A tak jsem si později na všechno, co tvrdili vyslyšající, v duchu říkal: „Lžeš, padouchu.“ A teprve pak jsem odpovídal. Prostě jsem všechno, co mi tvrdili, bral principiálně jako lež. Zpočátku jsem odmítal vypovídat, ale ne konfrontačně. Na některé otázky, které se mi jevily jako nevinné, jsem odpovídal, a na ty, které se týkaly Charty 77 nebo někoho jiného, jsem stereotypně vypovídat odmítal. Teprve později jsem si uvědomil, že i to, co jim říkám na ty nevinné otázky, není nevinné, protože to můžou proti někomu využít jiným způsobem. Od té

doby jsem už odmítal vypovídat úplně.

Co je to nevinná otázka?

Estébáci například řekli: „No, tak vy se tedy stýkáte s takovými a takovými lidmi, nepopírejte to, my to máme zdokumentované. Proč jste tam chodil?“ Tak jsem jim řekl: „Víte, oni mají malé děti, my máme malé děti, tak si vyměňujeme obnošené šaty.“ Jenže oni i tohle dokázali použít proti vám: „Tak oni vám nosí věci pro vaše děti? Jenže ty šaty jim posílají ze zahraničí přátelé. Takže jste napojení na zahraniční linku...“ Především se jim ale díky těmhle zdánlivě nevinným detailům dařilo při jiném výsledku vytvářet dojem, že o člověku všechno vědí a že nemá smysl nic zapírat.

Přijal jste vlastně zakládající text Charty 77 bezvýhradně? Nevadilo vám, že je zastoupena i reformními komunisty?

To, co se mi jevilo jako podstatné, bylo, že člověk dává najevo své osobní stanovisko bez ohledu na to, kdo jsou ti další. Důležité bylo, že se od počátku kladl důraz na to, že Charta 77 není organizace, ale volné společenství. Já jsem v žádné organizaci s komunisty – ani s těmi bývalými – nebyl. Kdyby Charta byla organizací s politickými cíli, StB by ji zlikvidovala během několika dnů. Samotný text Charty 77 se mi nejevil jako nějak zvlášť geniální, ale ta ústřední myšlenka, že stát se na mezinárodní úrovni přihlásil k lidským právům, a tudíž my tato práva uplatňujeme tím, že budeme sledovat, jak se dodržují, a budeme to činit veřejně, ta geniální byla. Trestněprávní zákaz státu proti Chartě 77 jako celku by byl v rozporu s mezinárodními závazky a narušil by politiku Sovětského svazu, což si naši mocipáni tak úplně dovolit nemohli. A tak šikanovali a zavírali jednotlivce, čímž svůj problém neřešili, ale prohlubovali. Tato taktika byla ovšem uplatnitelná jen v prostředí, do kterého je vidět z venku. ...

Kdybyste měl napsat nějakou Chartu 77 pro dnešek, jaké téma byste vyzvedl?

Já jsem takový text napsal. Můžete ho najít na internetu jako *Demokratický manifest*, což byl původně podtitul. Já jsem jej nazval: *Na každém člověku záleží*. Chtěl jsem se postavit proti rozšířenému pohledu na společenský řád, jako by šlo o odosobněný výsledek anonymního historického procesu evoluce.

Pokud je člověk součástí dějin, nemůže vystoupit nad ně a myslit si, že ví, odkud a kam dějiny směřují. Já se domnívám, že liberálně demokratický řád je třeba vnímat jako jediný společenský systém, který ochraňuje hodnoty, které vyznáváme a které jsou dědictvím řecko-římské a židovsko-křesťanské tradice. Jsou to hodnoty, jako je jedinečnost a důstojnost lidské osoby, původní lidská práva, pravda, mír, demokracie...

Proto je třeba se o systém liberální demokracie zasazovat proti těm, kteří jej chtějí nahradit demokracií řízenou nebo přímou. Možná je to systém poněkud těžkopádný, ale garantuje nejširší možnou míru svobody pro člověka a jeho tvořivost. A je to právě tvořivost, která přináší nové poznatky, kulturní a hospodářské inovace. Díky nim je naše společnost v neustálém pohybu způsobem, který ekonom Josef Alois Schumpeter nazval destruktivní kreativitou. Stává se, že celé jedno odvětví zmizí ve chvíli, kdy se objeví nové technické možnosti, ale ty opět rozšiřují výrobu a přinášejí produkty, které našemu životu poskytují nové a nečekané možnosti. Ovšem tohle celé funguje, pouze pokud je to jako okurky naložené v určitém láku morálních a duchovních hodnot. Pokud chybí právě tyto hodnoty, stává se společenská svoboda prostorem nikoli pro svobodnou vůli, ale pouhou zvlůli a zlovůli.

Dobře, ale jak o přitažlivosti liberální demokracie přesvědčit společnost? Zatím vítězí Babišovo účelové „Bude líp“.

Máme naprosto nefunkční systém občanského vzdělávání. Žáci a studenti se tak s ústavou a ústavními hodnotami seznamují naprosto nedostatečně; výuka toho nejdůležitějšího pro zralý občanský postoj probíhá na školách jen letem světem. Když se pak ptám maturantů u přijímaček na vysokou školu na jejich základní lidská práva, často nemají potuchy, na co se jich ptám. Myslím, že s reformou školství je potřeba začít právě zde.

Je také třeba naučit studenty hledat a rozpoznávat pravdivé informace. V současné situaci se pro ně musí jít ke zdrojům. Vítám proto rozvoj datové žurnalistiky a webů, které se pokoušejí jít tímto směrem, jako je například Demagog.cz. Doufám, že se brzy vytvoří komunita, která si bude informace kriticky ověřovat a získá tak životní výhodu oproti těm komunitám, které čerpají informace z dezinformačních zdrojů a věří nesmyslům.

A v neposlední řadě je třeba změnit pohled na ekonomickou činnost. Ekonomický materialismus zcela zatemnil skutečnost, že blahobyt se rozvíjí podnikáním. A jak už jsem řekl, podstatou podnikavosti je tvořivost, a ta vzniká a kvete pouze v kulturním prostředí. Když přijdete mezi opravdu velké byznysmeny, jsou to lidé, kteří se baví o kultuře, o tom, co četli či viděli, a ne jen o kšeftech. Je příznačné, že si dnes mnozí lidé neumějí představit, že životní úspěch by se mohl odehrávat také v jiném, nemateriálním světě. V tomto stále zůstávají Marxovými zajatci.

Odřej Nezbeda / Post Bellum

AKTUALITY

**BESEDY
SE SNOUBENCI
A NOVOMANŽELY**
(víra není podmínkou)
- každou neděli v 17 hod.
na faře.

Z PASTORAČNÍHO PLÁNU FARNOSTI

ÚNOR

- 7.2. **lektoři** v 19 hod. na faře.
13.2. **kostelníci orlického kostela**
v 17 hod. na faře.
15.2. **Výbor pastorační rady**
v 19 hod. na faře.
21.2. **akolyté** v 19 hod. na faře.
22.2. **rodiče** „O modlibě s dětmi“
ve 20 hod. u Bernardových,
Mistrovice 160.
26.2. **misijní karneval** v 15 hod. v Orlovně.
28.2. **rodiče dětí**, které letos přijmou
pozvání ke Stolu Páně v 19 hod.
na faře.

BŘEZEN

- 1.3. **Popeleční středa.**
2.3. ekumenický světový
den modliteb žen - dopoledne.
3.3. **ekumenické setkání dětí**
- odpoledne.
7.3. prázdninový **výlet s dětmi.**
9.3. **výlet s dětmi** pěšky nebo na běžkách
letohradským okolím
(seznamení všech dětí navštěvujících
náboženství).
11.3. předvelikonoční **duchovní obnova**
s Josefem Kordíkem
od 9.30 do 12 hodin v jídelně Orlovny.
Pobožnost křížové cesty v 15 hod.:
5.3. Kunčice
12.3. Orlice
19.3. Letohrad
26.3. Kunčice
2.4. Orlice.
9.4. **bohoslužba smíření**
v 15. hod. v kostele sv. Václava.
Od 27.3. **návštěvy nemocných**
před Velikonoce
(telefonujte na č. 731 402 236).

Čeká křesťanská akademie v Letohradě
Vás zve na **přednášky**:

- 25.2. **Pavel Fischer: Kam kráčí Evropa?**
v 19 hod. v evangelickém kostele.
18.3. **Filip Čapek: Jak žít s Biblií - čtyři
kroky ke vzájemnému porozumění**
v 19 hod. v evangelickém kostele.
21.4. **Jefim Fištejn: Putinovo Rusko
a Evropa** v 19 h. v evangelic. kostele.

**Město Letohrad a letohradská farnost zve
veřejnost na prezentaci plánů o využití
kaple sv. Jana Nepom. na Kopečku**
- 1. března odpoledne.

CESTOPISNÉ ČTVRTKY

v restauraci Nový Dvůr - čtvrtky v 15 hodin,
(vstup zdarma):

16. 2. **Za humny** - premiéra videodoku
mentu Jiřího Mikysky.
16. 3. **Severní Namibie Mezi himby
a damary** - manželé Náhlíkoví.
13. 4. **Výlet do USA**
- Hana a Zdeněk Kotlářovi.

**Ztroskotání v Austrálii - přednáška Martina
Dolečka** 10. 2. v 18 hodin v Domě kultury,
vstupné 180 Kč.

**Přednáška předsedy Akademie věd ČR
Prof. Ing. Jiřího Drahoše** 22. 2. v 16 hodin
v Letohrad. gymnáziu, vstupné dobrovolné.

Světáci - ochotnické divadlo 24. a 25. února
v 19:30 hod v Domě kultury, vstupné 120 Kč.

Přednáška Mgr. Jaroslava Čady (badatele
v oblasti vojenské historie) **1. světová válka:
Sočská fronta očima dvou přátel**
28.2. v 16:30 hod. v Letohradském gymnáziu,
vstupné dobrovolné.

ÚNOR VE STREETU

*Taušlova 714, Letohrad, tel. č.: 731 420 344
Facebook: NZDM Street-Letohrad*

Pondělí:

6. 2. **stavění sněhuláka** - přijď nám
pomoc postavit největšího
sněhuláka všech dob.
13. 2. **valentýnky** - dne 14. 2. se slaví
svátek zamilovaných.
Přijď si s námi vyrobít práníčko
pro někoho, koho máš rád.
20. 2. **lodě** - znáš tuhle legendární
taktickou hru? Naučíme tě jí a ještě
si v ní můžeme zahrajeme turnaj!
27. 2. **linoryt** - technikou linorytu
si připravíme fanouškovská trika
pro rapera, který nás přijede
v březnu navštívit?

Téma měsíce: JAK SE CHOVIAT K OPAČNÉMU POHLAVÍ

Víš, jak se dobře chovat k druhému pohlaví?
Umíš se správně projevit? Máš nějaké problé-
my s partnerem nebo s partnerkou, které se
ti zdají neřešitelné nebo se ti někdo líbí a ty
nevíš, jak ho zaujmout? O tom všem se tento
měsíc můžeme pobavit v klubu.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 4.1. Věru Moravcovou 64 let
6.1. Boženu Adamcovou 91 let
9.1. Jana Šnýdla 64 let
17.1. Zdeňku Benešovou 82 let
20.1. Jiřího Hubálka 79 let
21.1. Václava Hotmatra 73 let

HOSPODAŘENÍ FARNOSTI v r. 2016

PŘÍJMY:

Sbírky pro farnost:	366 318 Kč
Sbírky na cizí účely:	
- Svatopetrský haléř	11 598
- plošné pojištění	22 793
- Charita	24 391
- potřeby diecéze	8 766
- bohoslovci	12 594
- církevní školství	2 770
- misie	20 775
- sbírka na setkání mládeže	10 148
- nadační fond nenaroz. dětí	6 430
- <u>na pronásledované, na Ukrajinu</u>	<u>20 065</u>
SBÍRKY CELKEM:	506 648 Kč

Dary:

- pro farnost	206 496
- na opravu Kopečka	10 271
- na opravu kunčické márníce	28 940
- <u>na ozvučení mistrovic. kostela</u>	<u>21 015</u>
DARY CELKEM	266 722 Kč

PŘÍSPĚVKY:

Oprava kaple na Kopečku:

- Ministerstvo kultury	1 750 000
- Město Letohrad	348 000

Oprava obrazů orlické křížové cesty:

- Město Letohrad	25 000
- Pardubický kraj	100 000

Oprava márníce Kunčice:

- Město Letohrad	202 000
- Ministerstvo kultury	450 000

Stavběnhistor. průzkum fasády sv. Václava:

- Město Letohrad	25 000
- <u>Pardubický kraj</u>	<u>100 000</u>

PŘÍSPĚVKY CELKEM: 3 000 000 Kč

Úroky 2 980

Nájemné 52 728

Vrácená půjčka

od farnosti Králíky 100 000

PŘÍJMY CELKEM: 3 929 078 Kč

VÝDAJE:

- odeslané sbírky	140 330
- Fond solidarity na účetnictví	39 520
- dary biskupství	
- na pastorační asistenty	10 200
- výdaje na bohoslužby	11 299
- stavebněhistorický průzkum omítek kostela sv. Václava	126 000
- oprava fasády „Kopečku“	2 098 002
- oprava obrazů orl. kříž. cesty	125 000
- oprava kunčické márníce	673 353
- restaurátorský průzkum márníce	10 000
- opravy ostatní a revize zabezpečovacího zařízení	45 018
- malé opravy a režie	313 728
- <u>daň z nemovitosti a převodu</u>	<u>2 956</u>
VÝDAJE CELKEM:	3 595 406 Kč

Stav k 1.1. 2016 944 989 Kč

Stav k 1.1. 2017 1 278 661 Kč

ZDROJE PENĚZ NA OPRAVY v r. 2016:

Oprava kaple na Kopečku	2 098 002 Kč
- příspěvky	2 098 000
- podíl farnosti (nepočítaje práci)	2 Kč
- stavebněhistorický průzkum	
Fasády kostela sv. Václava	126 000 Kč
- příspěvky	125 000
- podíl farnosti	1 000
Oprava márnice Kunčice	683 353 Kč
- příspěvky	652 000
- podíl farnosti	31 353
Obrazy křížové cesty	125 000
- příspěvky	125 000 Kč

OPRAVY V LOŇSKÉM ROCE

Kaple na "Kopečku" má novou venkovní omítku, okapy a hromosvody. Kamenné prvky kaple jsou zrestaurovány. Okna kaple jsou opravena a nově zasklena.

Márnice u kunčického kostela má zpevněné základy (pilotáží až na skálu) a zpevněné zdivo.

Další dva obrazy křížové cesty orlického kostela byly zrestaurovány.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Ministerstvu kultury a Pardubickému kraji za granty na výše uvedené opravy. Děkujeme Městu Letohrad za příspěvek na spoluúčast na grantech.

Děkujeme řadě dárců, kteří přispěli penězi na opravu márnice.

Děkujeme vikariátnímu technikovi panu Lukáši Šejnohovi za jeho práci, panu Ing. Ladislavu Šponartovi nejen za stavební dohled nad opravami. Paní Janě Kalouskové za vyúčtování grantů a finančních příspěvků.

Děkujeme Vám všem, kteří jste nějakým způsobem pomáhali.

Václav Vacek

PLÁNOVANÉ OPRAVY V R. 2017

Na „Kopečku“ je třeba opravit ještě statiku sklepů, kamennou podezdívku ambítků a omítky ambítků. Předpokládaná cena letošní oprava je 2 miliony Kč.

Restaurování obrazů křížové cesty orlického kostela bude pokračovat.

Opravu márnice na Kunčicích dokončíme. Předpokládaná cena je 483 000 Kč.

Kostel sv. Václava v Letohradě potřebuje novou krytinu. Azbestová krytina dožívá (nemůžeme dovolit, aby dešťová voda poškodila jedinečné štuky stropu kostela). Letos začneme s její výměnou za měděné šablony. Oprava bude stát 3 miliony Kč.

Podíl farnosti činí 40 % z celkové ceny.

O granty na opravy žádáme Ministerstvo kultury, Pardubický kraj, o příspěvky na spoluúčast Město Letohrad a kde se dá. Prosíme také Vás o pomoc.

Farní rada vyhláší sbírku na opravu střechy kostela sv. Václava. Sbírkou každé první neděle věnujeme na tento účel.

Přispět můžete i na účet: 1323857329/0800, variabilní symbol: 333

Děkujeme Vám za Vaši pomoc. Václav Vacek

ZPRÁVY Z CHARITY

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2017 SKONČILA

Nejvýznamnější charitativní akce roku se opět setkala s příznivou odezvou. Do ulic orlicko-ústeckého okresu vyrazilo více než dva tisíce dobrovolníků, kteří vybrali do 529 pokladniček 2.495.071 Kč. Převážná část výtěžku je určena na činnost Oblastní charity Ústí n. Or.

V 87 obcích a městech okresu navštívili koledníci tisíce domácností s přáním štěstí, zdraví a „pokoje tomuto domu“ - právě to znamenají písmena K+M+B+2017. Nápisy na starobylých chaloupkách i moderních vilách symbolizují cosi důležitého, co spojuje všechny příbytky. Tři králové přinesli lidem drobné dárečky, informace o činnosti Oblastní charity a nabídli také možnost přispět potřebným. Oblastní charita vyjadřuje upřímné **poděkování** asistentům TS v jednotlivých obcích za organizační zajištění akce, obecním úřadům za vstřícnost a ochotu při nakládání s pokladničkami, dobrovolníkům, kteří se nezalekli letošních mrazů, za důstojný průběh koledování, farnostem za podporu a doprovodné programy.

V Letohradě se vybralo 221.526 Kč zejména díky skautům, kteří si tuto akci vzali jako službu na svá bedra, a zajistili 26 skupinek z celkových 39. Velké poděkování patří Maruše Mikyskové za zajištění dětí, vedoucích

skupinek i další spolupráci během celé akce. V Mistrovicích vybralo 5 skupinek 30.124 Kč - díky rodinám Novotných, Balášových a asistentovi p. Valouchovi, v Lukavici 11 skupinek vybralo 57.378 Kč, sbírku zde každoročně zajišťují Lída a Marek Hoffmannovi s dalšími pomocníky a v Šedivci vybraly 2 skupinky 14.670 Kč, díky organizaci rodiny Venclových. Celkem se v naší farnosti vybralo 323.698 Kč.

I když jako lidé jsme různí, ve snaze pomoci druhým jsme si podobní. A právě Tříkrálová sbírka je příkladem toho, že dokážeme **dobře spolupracovat** na společném díle. Charita, obecní úřady, farnosti, občanské spolky, stovky dobrovolníků a tisíce lidí přijímají TS jako smysluplnou akci, do které se řada lidí už 17 let obětavě zapojuje.

Jako organizátor akce a příjemce vybraných peněz vyjadřuje Oblastní charita Ústí n. O. upřímné poděkování každému, kdo se na Tříkrálové sbírce podílel.

Podrobné výsledky za celý okres najdete na webu OCH www.uo.charita.cz /M

Nejen koledníky a každého, kdo pomáhá s Tříkrálovou sbírkou, ale i všechny ostatní milovníky divadla zve Oblastní charita na představení Teátru Pavla Šmída

POHÁDKA Z BUDÍKU

ve čtvrtek 16. března v 18 h. v Orlovně.

Svět nikdy nezajde na nedostatek divů.
Svět zajde na nedostatek údivu.

***

Naříkání je jako hluchá ozvěna
ze všech koutů světa:
mlčení nás naopak posiluje.

Gilbert Keith Chersterton

Opravdový voják nebojuje z nenávisti k
tomu,co je před ním, nýbrž z lásky k tomu,
co je za ním.

***

Mlčení je někdy jediná odpověď.

Gilbert Keith Chersterton

Z občanské poradny CHCI SE ROZVĚST!?

Procházíte-li manželskou krizí, zvažte na prvním místě návštěvu manželské poradny.

Pokuste se spolu s partnerem v klidu komunikovat, vyjasnit si svá stanoviska a hledat nápravu. Rozvod by měl být až poslední způsob řešení vzájemných neshod či problémů ve vztahu.

Zvláště rozvázně k rozvodu přistupujte, pokud pečujete o nezletilé děti.

Je-li rozvod vašeho manželství nevyhnutelný, pokuste se s manželem dohodnout na „nesporném rozvodu“. „Nesporný“ neboli **smluvený rozvod** bývá rychlejší a citlivější než rozvod **klasický**, tzv. „sporný“. Jedná se o dohodu manželů, kterou soud schvaluje. Dohoda se týká rozvodu samotného, péče o nezletilé děti a rozdělení majetku a dluhů, které jsou součástí společného jmění manželů (SJM).

Děti vždy na prvním místě

Pokud máte nezletilé dítě, musíte v první fázi vyřešit, co bude po rozvodu s ním. Tedy kterému z rodičů bude svěřeno do výchovy, zda půjde o výchovu střídavou, jak často bude pobývat u druhého z rodičů a jak vysoké bude **výživné**.

Ideální je vždy stav, kdy se jako rodiče budete schopni na budoucí péči o nezletilé děti **dohodnout**. V takovém případě soud schválí vaši dohodu.

Pokud se již v tomto bodě nebudete schopni domluvit, nemůžete se rozvádět smluveným rozvodem, ale klasickým sporným. V tomto případě musí jeden z rodičů podat k soudu návrh na úpravu práv a povinností rodičů k nezletilým dětem. Soudní poplatek se za podání návrhu neplatí.

Žádost o rozvod

Návrh na rozvod manželství se podává okresnímu soudu, v jehož obvodu jste měli poslední společné bydliště.

Soudní poplatek za podání žaloby o rozvod činí dva tisíce korun. Můžete ho uhradit hned při podání žaloby vylepením kolku. Nebo počkáte, až vás soud k úhradě vyzve. Když nezaplatíte, soud řízení zastaví. Pokud se nacházíte v tíživé finanční situaci, můžete k žalobě připojit návrh na osvobození od soudního poplatku.

Manželství je rozvedeno poté, co rozsudek nabude právní moci (po uplynutí 15 denní odvolací lhůty).

Při smluveném rozvodu je SJM vypořádáno ihned, při sporném rozvodu máte možnost SJM vypořádat do 3 let od rozvodu manželství.

Jak dlouho bude rozvod trvat, záleží na konkrétním soudu a jeho zahlcenosti a na tom, jak spolu budou obě strany komunikovat.

Občanská poradna v Letohradě má otevřeno každý čtvrtek od 9 do 12 h., www.uo.charita.cz

OSMDESÁTINY

6. února se jich dožívá pan Pavel Kuneš, farář v Klecanech, dříve v Praze-Vršovicích. Patří mezi současné přední kněžské osobnosti. Je asi (zdravě) nejpokornějším člověkem, jakého znám. Jeho upřímnost, otevřenost a přímost je zjevná. Má dar promlouvat i k dětem - má k nim velikou úctu.

V r. 1967 byl u zrodu kytarové hudební skupiny Poutníci. Spolu s Petrem Ebenem se mu v r. 1971 podařilo zabránit církevnímu zákazu zpívání rytmických písní v katolických kostelích. V r. 1968-1970 byl jedním z redaktorů Katolických novin. Psal - mimo jiné - výborné biblické úvahy pro děti. Kardinál Tomášek jej v r. 1990 poslal do Československého rozhlasu - tam spoluzakládal redakci Náboženského vysílání. Na rozdíl od jiných zemí ji s evangelickým farářem Michaelem Otrísalem založili jako ekumenickou. To bylo později oceněno Papežskou radou pro sdělovací prostředky jako průkopnický čin. Několik let v Československé a později v České televizi působil jako redaktor (než byl vytlačen).

Pro starší děti a rodiče napsal „Základní křesťanskou poradnu“. Pro studenty „Pár kroků do křesťanství“ a „Poznámky starého faráře“. (V Letohradě jsme tyto výborné knihy šířili.) Škoda, že P. Kuneš nemohl přednášet na teologické fakultě liturgiku, to by úroveň bohoslovců vypadala jinak. Mnoha lidem pomohl v základním nasměrování životem. Blahopřejí jeho farníkům k takovému faráři. Mimochodem v pozdějším věku se naučil hrát na dudy, je jediným dudáckým farářem u nás.

Řada našich farníků Pavla Kuneše zná z Prahy. Byl vyhledávaným farářem. Několikrát navštívil i naši farnost.

Milý Pavle, za mnohé Ti jsem vděčný. Vždy jsem k Tobě vzhlížel. Děkuji Ti za přátelství. Jsem rád, že Tě máme.

Veliký podíl na tom, co muž dosáhl, má jeho žena. Říkávám: „Služebníkem služebníků božích není papež, ale žena na faře“.

O Pavla Kuneše pečuje paní Zdena Lomová. Zdeno, Tobě děkujeme za blízkost, spolupráci a zájem, které pro Pavla vytváříš a kým pro něj jsi.

Oběma Vám přeje „mnohá léta“.

Bohu děkujeme za jeho přízeň Vám i nám.

Za sebe i letohradskou farnost

Václav Vacek

DENÍK VENKOVSKÉHO FARAŘE

Jana Rybáře a Josefa Beránka

recenze knihy

Josef Beránek si vyzpovídal před časem Petra Koláře, Václava Malého, Jana Sokola a Radima Palouše. Špičkou v jeho rozhovorech jsou poslední dva - s Václavem Vackem a Janem Rybářem. Co je podstatné, to dal Josef Beránek najevo názvem svých rozhovorů s Janem Rybářem, navenek podobným knize Georgese Bernanose či zfilmování Roberta Bressona, avšak uvnitř naprosto jiným obsahem. Jan Rybář je veskrze plný naděje, radosti, vtupu. Život zvládl. Protivětru si užil dost, když jako novic v roce 1950 spadl do komunistických plánů na likvidaci řeholních společenství. Když dělal v lese a nebo skládal vřoňy v Prefě. Neméně silný vítr zvládl v nových poměrech po roce 1989.

To venkovské pojetí v podání dvou zpovídaných kněží je velice podstatné. Janu Rybářovi se ve farnostech, které zmiňuje - hojně Rychnov nad Kněžnou a další - podařilo vyjádřit, že malá města mimo centrum dění skýtají vynikající příležitost pro dlouhodobou práci s lidmi. Jan Rybář se necítí být vzdělavcem, přiznává, že i se svěcením to bylo na hraně, zápasil se samotou bez ženy. To vše jej představuje jako pastýře, který je člověku nablízku. Pro obyčejného člověka je nanejvýš kompetentní. Kniha smířeného člověka, který směřuje vždy výš, je návodem pro přijetí sebe sama. A člověk nemusí být hned duchovním nějaké církve.

A k stáru, je mu pětáosmdesát, dostává nový vítr do plachet. Co by byla kniha bez citace papeže Františka. Několikrát na jedné stránce, vůbec tím nešetří, dává najevo, jak velice poslednímu papeži rozumí. Stařec dovede popsat proměnu osobnosti církevních autorit, protože ji prostě mohl dlouho pozorovat. Nesoudí, netepe. Je přece moravským katolíkem! Má pochopení pro mnohé projevy tradice, pochopí i temnější stránky rekatolizace. Můžete s ním nesouhlasit, což ostatně vítá jako vybidku k rozhovoru. Na druhou stranu, rozumí koncilním dokumentům bez velkoměstské opatrnosti kléru. Bez diplomacie nových ordinářů. Přiznává se, že mu tak velice záleží na Kristu, že i kanonický kodex poruší. Například: Podá rozvedeným a znovusezdaným. Neřeší transsubstanciaci a dotek s chlebem a vínem při eucharistii bere jako fyzické setkání s tělesností Ježíšovou, projev lásky, objetí a blízkost. Nepíše tím nové kodexy, nedělá revoluci, ale rozpoznává místo a čas.

Píše. Glosuje. Knihy za něj vydávají jiní. Naposled fejetonovou postillu Musíš výš vydali v doplněném vydání jeho přátelé. Nerozumí si s počítačem, rozumí si s lidmi. Všemi menšími či většími tisky i recenzovanou knihou rozhovorů prolíná touha po Bibli, po evangeliu. Člověk je viděn jako komentář k evangeliu. Zeptal bych se jej, kde vzal jistotu, že mimo jednoho nezletilého učedníka byli ti ostatní ženatí chlapi. Na druhou stranu, nechal bych si vykládat v duchovní obnově, že

Ježíšovo nekrvavé dobrovolné sebevydání přešlo to krvavé a vynucené. S Janem Rybářem jsme u oltáře ve večeradle, ne na kalvárii. A na tom venkově je na to čas, chtělo by se říct. Jan Rybář se ale nevidí na vsích, spíše na sídlišťích, kde dnes i bydlí. To je pro něj trutnovský venkov. Dá se toto pojetí přenést do měst? Je aplikovatelné dělnické kněžství i v jiných denominacích? Poslední otázkou mi po vydání těchto rozhovorů zůstává, kolik Janu Rybářovi podobných zralých mužů ještě kolem nás je? Co mohou říct, jak nás mohou pozvednout? František Lízna, další jezuita, píše sám. Ludvíka Ambrustera vyzpovídal Aleš Palán. Kdo bude další? Jsou takoví vůbec? Je to jen naše neschopnost vidět za okraj velkoměst a nebo jsou opravdu ti další venkovští faráři spíše podobní tomu Bernanosovi?

Daniel Kvasnička, kazatel

EVANGELIUM JE PRAVDA, NIKOLI IDEA

Občas jezdím s jednou farností na poutě, jejich organizátoři s oblibou navštěvují kláštery po celé střední Evropě, obrovské stavby vzpomínající na zašlou slávu, dnes zpravidla muzea, která opatruje pár mnichů. Člověk má vždy intenzivní dojem, jako by křesťanství „už bylo“ a my jen klimatizovanými autobusy jezdíme po jeho stopách. Jako by se už všechny ty velké věci staly a my přišli pozdě. To je ale přece úplná blbost. „Ježíš je stejný včera, dnes i zítra“, jen my jsme snad trochu slepí, protože jsme snad trochu moc bohatí.

*z knihy "Exotem na této zemi"
Ladislava Heryána*

KOLEDNÍCI V LETOHRADĚ

DOPISY ČTENÁŘŮ

OPOŽDĚNÉ PŘEDSEVZETÍ

Doběhla jsem vlak v poslední minutě a padla na volné sedadlo u tří hezkých, upravených, hovorných, dobře oblečených a dobře naladěných žen. Bylo to den po jednom inauguračním projevu, jehož obsah a tón jsem ještě pořád nedokázala ani vstřebat ani pustit z hlavy. Už jsem moc stará, moc pamatuju, výzvy k velikosti mne straší a slibům, že ta mluvící hlava zařídí, aby odted všechno bylo jinak, nevěřím.

Spolucestující dámy se hodně rozhovořily, nedalo se neposlouchat. Ale hovor měl najednou jiný tón, byl plný stížností. Člověk si pryč dnes nemůže být ničím jistý.

Jistoty? Děvenky moje, jak já bych vám přála mou životní zkušenost! Děťství v nejistotě - padneme do Sudet nebo ne? Budeme utíkat? Kdy skončí válka? A pak předlouhé období jistot. Jistota, že se sotva dostanu na školu, na kterou bych já nebo moje sestra chtěla jít. Další jistota, že nenastoupím-li na úředně určenou umístěnku, budu považována za živel práce se štítící a tudíž trestána. Jiná, že uliční výbor bude vždy podávat přesná hlášení o tom, jak se já a moji blízcí chováme, a to bude shromažďovat a uchovávat můj zaměstnavatel, aniž bych měla tušení, co se dozvídá a k čemu to použije; že pracovní zařazení bude mít jen nepatrné vyhlídky na nějaký kariérní postup; jistota, že léta potrvá, než získám byt, že budu muset mít v hlavě itinerář, kdy se co v kterém obchodě prodává, abych mohla nakoupit základní produkty: chleba, mléko, zeleninu, vejce ... Jistota, že to, co bude potřeba k doplnění mého šatníku nebo šatníku mé rodiny, budu do uběhání shánět, nebo co po nocích neusuju, nebudeme mít. Že se na dovolenou dostanu nejdál na Slovensko. Že můj lékař bude ten mým bydlištěm mně určený a na něm bude, zda a kam mne k odborným lékařům pošle. Jistota, že tohle všechno potrvá patrně celý můj život a že totéž budou prožívat mé děti, od volby školy a povolání až po to nekonečné shánění ...

Tohle všechno mi táhlo hlavou, ale pusa mlčela. Zvlášť, když jsem zjistila, že důvodem stížností je neodpovědná pedikérka, která přestala působit v oblíbeném salonu těch tří dam.

Zkušenost je sotva sdělitelná a samozřejmě, není jen krušná. I v těch nejbídnějších časech jsme se dokázali mít rádi, být veselí, radovat se, jinak by se nedalo přežít.

Provokuje mne mrmlání a huderání nad věcmi nedůležitými, nedostatek nadhledu nebo rozhledu, absence víry, že jsem to hlavně já, kdo by měl být odpovědným strůjcem svého osudu, zlobí mne přejímání a předávání pomlouvačných a nenávisťných sdělení ...

A tak jsem učinila opožděně novoroční předsevzetí. Při podobné příležitosti, i když dosah mého konání bude ve srovnání s možnostmi těch mluvících hlav nepatrný, nebudu a nebudu mlčet.

EN

BRONZOVÝ VLK

Skauti otročící na uranu v komunistických lágrech měli vtipný dodatek ke skautskému desateru: „Skaut má tuhý kořínek.“ Na máločko to platilo tak jako na Jiřího Navrátila, který v pondělí odešel na věčné skautské jamboree v pozeňnaném oldskautském věku 93 let.

Vězeň dvou totalit. Žertem říkal, že zkoušku Tři orlí pera musel v Jáchymově složit trojnásobnou. Normálně to znamená dvacet čtyři hodin nejíst, nemluvit, dvacet čtyři hodin se ukrývat a spát v lese na holé zemi (ovšem vidět a nebyť viděn). Možná proto mučení gestapem, i to mnohem brutálnější od jeho komunistických žáků, vydržel. V lágru založil ilegální skautský oddíl, vydával tam samizdat, organizoval tajné přednášky, jazykové kurzy. „To, co lidé v lágru velice těžce nesli, bylo pro nás skauty z těch všech táborů a putování dost běžné.“ Když jsme spolu mluvili naposledy před dokončováním filmu o jeho spolupůvkovi a skautském bratru Jírovi Stránském, překvapil mne tím, že nemá skautskou přezdívku. „Já jsem byl vždycky Jirka.“

Po zprávě o jeho smrti se v sedm hodin večer scházeli skauti na náměstích českých měst, aby zapálením svíčky uctili památku své živé kroniky a jediného nositele nejvyššího světového skautského vyznamenání.

Bronzový vlk, který pocházel z východního bloku. S oblibou citoval větu T. G. Masaryka, že práce pro vlast se neplatí. Šibalsky dodával: „Já bych k tomu přidal, že zpravidla se člověku vůbec nevyplatí.“

Vloni varoval před vznikem ozbrojených bojůvek domobrany a věděl, o čem mluví. V rodině diplomata zažil nástup fašismu v Německu, úderka jeho komunistických spolužáků ho už 25. února 1948 večer vyvlekla z právnické fakulty.

Tohle je kulturní rubrika, tak musím připomenout, že se po návratu z kriminálů živil všelijak, ale také pod pseudonymem Jindřich Pokorný překládal, později už své překlady podepisoval. Před smrtí ho stačil navštívit v nemocnici skaut Petr Bratský. Jirka mu mlčky stisknul levou ruku, kterou se skauti zdraví. Předal skrze něho dál svůj život jako závazek.

Břetislav Rychlík, LN

VLČÍ SMEČKA JDE

Jako první tři jdou staří či nemocní vlci, kteří udávají tempo celé smečky.

Pokud by tomu tak nebylo, mohli by se natolik opozdit, že by ztratili kontakt s ostatními a zahynuli by. V případě náhlého útoku by se pro ostatní obětovali.

Za nimi kráčí pět silných vlků, kteří tvoří jakousi přední linii.

V centru smečky jsou ostatní členové, které následuje pět nejsilnějších jedinců.

Úplně poslední a sám jde alfa vlk, který na vše dohlíží a kontroluje celou smečku, udává i její směr. Všichni ve smečce se vzájemně sledují a pomáhají si, je-li to nutné.

Budme si vzájemně vlky nejen po celý rok, ale po celý život.

/z internetu

BOJOVAT AŽ DO KONCE

Když si Vladimír Patera před pěti lety založil datovou schránku, mezi prvními zprávami v ní přistál exekuční příkaz. A pak další a další. Všechny kvůli tomu, že měl jet pražskou dopravou načerno. Nedávalo to smysl - jednačtyřicetiletý zaměstnanec Senátu prodělal mozkovou obrnu, je prakticky slepý, od dětství má průkaz ZTP/P (zvláště těžké postižení). Tato čtyři písmena znamenají, že cestovat zadarmo může nejen on, ale i jeho případný průvodce. Exekucí se nakonec ve schránce objevovalo patnáct a celková suma se vyšplhala nad dvě stě tisíc korun.

A Patera s hrůzou zjistil, že podle soudních verdiktů se týkají opravdu jeho. Žádal soudy, aby vše zastavily, protože černá jízda v jeho případě přece nepřichází v úvahu. Reakce ho šokovala - když běží exekuce, nedá se už nic dělat. Měl se prý ozvat dřív, v takzvaném nalézacím řízení, které exekuci předchází. Jenže jak se mohl ozvat, když o žádném řízení neměl ani tušení? Po pětiletém martyriu se teď Patery zastal až Ústavní soud. Jeho nález může přispět k tomu, že exekuce v Česku budou příběhem s podstatně menší dávkou absurdity než dosud.

Vydržme to

Jak celé drama začalo, si Patera neumí dodnes vysvětlit. Pouze odhaduje, co se asi tak mohlo stát. Zhruba v době, kdy si revizor poprvé zapsal jeho údaje, ztratil při stěhování rodný list. Domnívá se proto, že ho kdosi zneužil a prokázal se jím revizorovi. Utvvrzuje ho v tom i fakt, že v záznamu revizora stojí: černý pasažér tvrdil, že si zapomněl doma časovou jízdenku. Tu Patera nikdy jako držitel průkazu ZTP/P nepotřeboval. Podezřívá zároveň revizory, že podváděli - data jednou chyceného pasažéra použili „v kanclu“ pro další pokuty a bezpracný výdělek (byli odměňováni podle toho, kolik lidí přistihli). Potvrdit nebo vyvrátit tohle podezření není možné, existuje totiž jen jediný zmíněný zápis jednoho revizora. Všechny ostatní dopravní podnik skartoval. Patera si nejdřív myslel, že se věci rychle vysvětlí. Ukáže průkazku a každému bude jasné, že se někde stala chyba. To se ale spletl. Jeho údajné černé cestování se mělo dít v letech 1998-2003. V té době vymáhala dluhy pražského dopravního podniku výhradně dvojice advokát Tomáš Sokol a exekutor Juraj Podkonický. Někdejší ministr vnitra a mediálně známý právník Sokol proslul nemilosrdným postojem - černý pasažér je ten poslední, na koho má být brán ohled - a vydělal na exkucích stovky milionů korun. Přesto, že se s ním dopravní podnik po čtrnácti letech v roce 2007 rozloučil, ve starých kauzách, jako je ta Paterova, vymáhá peníze dál. Také dnes již bývalý šéf exekutorské komory Juraj Podkonický je známý tvrdostí k dlužníkům (z čela exekutorů musel odejít poté, když se provalilo, že od svého známého - exekutora - koupil vilu hodně pod cenou v exekuční dražbě).

Paterův advokát Miroslav Jiráček nejdřív požádal Podkonického, aby exekuce kvůli jejich nesmyslnosti zastavil. Ten se dotázal zástupce dopravního podniku Sokola, co by zastavení exekucí řekl. Sokolova kancelář opáčila, že to nepřipadá v úvahu, a věc se posunula k soudu. Obvodní soud pro Prahu 5, stejně jako pražský městský soud, řekly v podstatě totéž - jakmile už exekuce jednou běží, má Patera smůlu. Podstatou případu by se mohly zabývat leda na začátku, v takzvaném nalézacím řízení, které ovšem prošlo.

Pro pochopení připomeňme, že zdejší soudy rozhodují o exekuci nadvakrát. Nejdřív, v nalézacím řízení, posuzují, zda má věřitel pravdu, když chce zaplatit dluh. V této fázi se může dlužník bránit. Kdyby Patera před nalézacím soudem ukázal ZTP/P průkaz, zřejmě by se vyhnul problémům. Jenže, jak už bylo řečeno, o tomhle soudu neměl ani tušení. Následuje exekuční řízení, které končí vydáním exekučního příkazu. V praxi je tohle řízení zcela formální - soudci se věcnou podstatou případu vůbec nezabývají. Jeden senát za druhým exekuce s tímhle zdůvodněním odmítal zastavit.

Jak se šňůra neúspěchů prodlužovala, podléhal Paterův advokát Jiráček čím dál větší malověrnosti. „Opakovaně jsem se pana Patery ptal, zda to raději neukončíme,“ vzpomíná. „Nechtěl jsem, aby platil spor, jehož kladný výsledek byl velice nejistý.“ Paterovi ale připadalo naprosto absurdní, že má platit za něco, čeho se nemohl dopustit. Trval na tom, že boj povede stůj co stůj až do konce.

Bezesné noci

Vladimír Patera je totiž na boj zvyklý. Od narození žil v ústavu, o důvodech ví jen tolik, že jeho matka krátce po porodu zemřela. Když si ho v šesti letech vzala pěstounka, byl nejen téměř slepý, ale navíc nechodil a skoro nemluvil. Pěstounská matka dokázala během několika let zanedbané dítě vyviplovat, přesto na ni Patera nevzpomíná rád. „Měla ještě vlastního syna, k němu se chovala úplně jinak,“ vzpomíná. „Já si z dětství pamatuji především bití, studené sprchy a křik.“ V sedmnácti si student obchodní akademie pro děti s vadami zraku řekl, že od pěstounky, která ho nechce pustit s kamarády ven, odposlouchává mu telefony a očerňuje ho před učiteli i kamarády, uteče. „Ředitelka školy mi vyšla vstříc, pomohla zorganizovat internát,“ vzpomíná. „Matce jsem to řekl pár hodin předtím, než jsem se stěhoval, bál jsem se, aby mi to nějak nepřekazila.“

Útěk znamenal, že sedmnáctiletý mladík se kromě studií musel sám živit. Pro téměř slepého člověka to nebylo snadné. Chvilí dělal sanitáka v nemocnici, časem dostal na starost děti, které čekala operace. „Povídal jsem jim pohádky, připravoval je na usnutí, zpříjemňoval jim náběh narkózy,“ vypráví. Jenže oči mu tady chyběly: „Když jsem zničil druhou odsávačku, uznal jsem, že tohle dělat nemohu.“ Chvilí pracoval v McDonald's, navzdory handicapu to dotáhl na manažera jedné prodejny. Mezitím už měl školu hotovou

a nastoupil do Všeobecné zdravotní pojišťovny (je ironií osudu, že tady měl na starost právě vymáhání dluhů). „Snažil jsem se vždy exekucím předejít, kontaktovat dlužníky, domlouvat splátkové kalendáře,“ říká. Pojišťovna se s ním ale po čase rozloučila, protože byl příliš pomalý. „Vyhodili mě kvůli handicapu,“ tvrdí. „Rozhodl jsem se proto, že budu dělat něco pro postižené, založil jsem firmu pro nevidomé maséry.“ Kromě toho se stal poradcem tehdejšího místopředsedy Senátu Zdeňka Škromacha, zaměstnancem horní komory zůstal i po Škromachově neúspěchu ve volbách.

K elitnímu místu je třeba ještě dodat, že Vladimír Patera je veřejně známou osobou. Právě on a jeho dlouholetý partner František byli prvním homosexuálním párem, který si vybojoval do pěstounské péče dvě děti z ústavu. Kryštofovi, který má vážnou vadu zraku, je dnes devět, sedmiletý Martin je hluchoněmý a kvůli mentální zaostalosti bude zřejmě navždycky odkázán na pomoc druhých.

Právě kvůli dalšímu osudu těchto dětí zažil Patera poté, co mu v datové schránce začaly přistávat exekuční příkazy, řadu bezesných nocí. „Sociálka k nám chodí pravidelně na kontroly,“ říká. „Kdyby tu našli všechno oblepené exekutorem, kdo ví, jak by to dopadlo. Člověk, který je v exekuci, neprojde pěstounskou prověrkou. Když jste na dně, sociálka nezná slitování a děti vám sebere.“ Tíha byla o to větší, že Patera cítil širší odpovědnost

i směrem k dalším homosexuálním párům, které stojí o děti. „Byli jsme první, kterým dal stát důvěru,“ vysvětluje. „Kdyby to špatně dopadlo, na dlouhá léta bychom zavřeli dveře všem dalším.“

Patera se rozhodl, že nedopustí, aby neexistující dluh zničil život nejen jemu, ale i dalším. Možná mu v tom pomohla také pubertální zkušenost boje s pěstounskou matkou, který vyžadoval jednat promyšleně a obezřetně. Exekutor mu sice strhává zhruba deset tisíc korun měsíčně z jeho senátního platu a invalidního důchodu, dál se ale nedostane. Peníze, které mu zbývají na běžný život, si Patera nechává posílat na cizí účet - z platu se dá totiž strhávat jen určitá částka, účet ale může exekutor úplně „vybílit“ - a na adrese, kterou má v občance, nebydlí. Předěšel tak tomu, aby ho běžící exekuce stáhly úplně na dno. „Přesto jsem prvního půlroku žil v křeči,“ říká. „Trásl jsem se, že mě přece jen nějak najdou, že jednou zazvoní, všechno to tady oblepí.“ To, že se ho zastal Ústavní soud, mu konečně dodalo klid. A s ním odvahu o exekucích otevřeně mluvit. Věří, že po tomhle nálezu už jeho děti v ohrožení nejsou.

Pracnější a spravedlivější

Stejně jako není Paterovi jasné, jak se stal „černým pasažérem“, nechápe, proč o tom až do exekucí nevěděl. V době, kdy by mu měla přijít předžalobní výzva a pak sdělení, že běží nalézací řízení, byl hlášený u svého nevlastního bratra. Sice tam reálně nebydlel, bratr mu ale poštu předával, od dopravního podniku či soudu prý však nic nepřišlo. S jistotou dnes víme jen to, že podle soudního spisu Patera nikdy žádný dopis s úřední hlavičkou nepřevezal a patnáct nalézacích soudů proběhlo bez jeho vědomí. Aby bylo spravedlnosti učiněno formálně zado, byl mu vždy v každém řízení ustanoven opatrovník, který má v případě nejasností hájit jeho zájmy.

Ústavní soud se teď zabýval jen jednou z Paterových exekucí, dalších čtrnáct na projednání ještě čeká. V tomto případě byla Paterovým opatrovníkem v nalézacím řízení justiční čekatelka Vanda Činková. Ústavní soud jí vyčetl, že byla zcela „nečinná“ - ani se nepokusila zjistit, jak se věci mají, soudu se vůbec neúčastnila. Vanda Činková je dnes soudkyní pražského vrchního soudu, své angažmá v Paterově kauze si ale nevybavuje. „Ptáte se mě na věc, která je víc než patnáct let stará. Doufám, že neočekáváte nějakou smysluplnou reakci,“ reaguje soudkyně do telefonu a slibuje, že se na starý spis podívá. O den později ale po mluvčím vzkazuje, že časový odstup je příliš velký: „Nemohla bych k tomu podat žádné další informace.“

Stejně nečinní byli zřejmě také všichni opatrovníci v dalších čtrnácti nalézacích řízeních. Každopádně nikdo nikdy nenamítl, že Patera nemohl jet načerno, když má právo jezdit zadarmo. A nikdo z nich se nepokusil Pateru kontaktovat a zjistit něco víc. Soudci jak po másle odklepli, během jednání, která trvala pár minut, že dopravní podnik je v právu

a Patera má platit. A znovu jak po másle další soudci odklepli patnáct exekucních příkazů. Jakmile se Patera dozvěděl o exekucích, dal návrhy na jejich zastavení. Těmito návrhy se znovu zabýval Obvodní soud pro Prahu 5 a pražský městský soud. Ve všech případech soudci konstatovali, že exekuci zastavit nejde. „Nastala zcela absurdní situace, kdy je proti stěžovateli vedeno exekucní řízení, ačkoli si soudy byly a musely být plně vědomy, že žádnou svoji povinnost nejen neporušil, ale ani porušit nemohl,“ nešetří ústavní soudce zpravodaj Vojtěch Šimíček kritikou. Dodává, že spravedlnost musí být přítomna v každém procesu, jinak se z práva stává „nástroj odcizení a absurdity“.

Předsedou senátu v kauze, kterou se teď zabývali ústavní soudci, byl na městském soudu Zdeněk Stibral. „Taková byla dosud ustálená soudní doktrína,“ hájí sebe i své kolegy. „Jakmile bylo jednou uzavřeno nalézací řízení, v exekucním řízení jsme už neřešili, jestli v tom nalézacím řízení bylo rozhodnuto správně, v tomto případě, jestli ten člověk je načerno, nebo nejel.“ Podle Stibrála to má logiku: „K čemu by nám bylo nalézací řízení, kdybychom otázku - má platit, nebo ne - znovu otevírali v exekucním řízení?“

Městský soud teď bude rozhodovat o zastavení Paterovy exekuce znovu, Ústavní soud totiž jeho usnesení „nezastavit“ zrušil. „Máme přihlídnout k vyššímu spravedlivému citění. To je v pořádku, v tomto konkrétním případě máme jasno,“ říká Stibral. „Jenže nálež Ústavního soudu zároveň bourá celou naši dosavadní doktrínu - že to, co bylo rozhodnuto v nalézacím řízení, se už v exekucním řízení nemůže zkoumat. Budeme ji muset nahradit doktrínou jinou. Kdybychom měli věcnou podstatu zkoumat vždy, bude nalézací řízení k ničemu. Kde jsou ty hranice, kdy zkoumat, vám teď nedokážu říct. Zřejmě se budeme zamýšlet nad každým případem. Bude to pracnější, ale Ústavní soud má pravdu v tom, že to může být spravedlivější.“

Dá se čekat, že soudy postupně všechny Paterovy exekuce zastaví. Pak ho ale čeká další běh na dlouhou trať. Desítky tisíc už mu exekutor strhl z platu a Patera je bude chtít zpátky stejně jako další desítky tisíc za advokáta. Zatím však není jasné, kdo by mu peníze měl dát. Dopravní podnik totiž dostane z jedné pokuty a s ní související exekuce jen zhruba 200 korun, o zbytek se podělí exekutor Podkonický (z každé exekuce má nejméně 6500 korun) a advokát Sokol (z exekuce má kolem 2000 korun). Tomáš Sokol se rozhodně vracet nic nechystá. „Pokud se někdo bezdůvodně obohatil, tak leda ten, kdo exekuci navrhl - dopravní podnik,“ říká. „Víc k tomu říct nechci, bylo by to proti mému klientovi. Každopádně za mě právní služby musí zaplatit.“ Dopravní podnik si s případem zatím neví rady. „Neumím dát stanovisko,“ říká jeho mluvčí Jiří Štábl. „Požádám naše právníky, aby se k tomu nějak postavili.“

Hana Čápková, Respekt 50/2016

BYLA TO CESTA KŘÍŽOVÁ

vzpomínky paní Sylvvy Jarošové
z Frenštátu pod Radhoštěm

V Československu v době komunistické vlády existovalo 335 věznic a 107 pracovních táborů, kde trpělo asi 300 tisíc politických vězňů. Popraveno bylo 248 osob, napsal ředitel sdružení Post Bellum Mikuláš Kroupa. To jsou však jen statistiky bez hodnot a emocí. Za každým číslem se skrývá lidský osud. Za tím jedním jsem se vypravila do Domova Hortenzie za paní Sylvvou Jarošovou. Stěnu jejího útulného pokoje zdobí jednoduchý kříž z březových větviček. „Ten křížek mám 65 let. Vyrobil ho manžel a stále vypadá, jako by mi ho dal včera. Dnešního měl Kristus, který je vytvořen z vrbového proutku, svatozář,“ vzpomíná Sylva Jarošová a hladí očima dřevěný křížek, který v jejím životě symbolizuje všechno. Pokoru, lásku, utrpení, čistotu, sílu, odhodlanost i odpuštění.

Paní Jarošová, vy jste se narodila ve Frenštátě?

Narodila jsem se u stařenky v Kunčicích a pak jsme se s rodiči přestěhovali do Frenštátu. Bydleli jsme za Střelníci. V sedmatřicátém roce dostal otec práci v Ostravě, tak jsme se přestěhovali do Hošťálkovic. Jako dítě si pamatuji, jak se tam scházeli v nedalekém lesoparku henleinovci a další živá vzpomínka se mi vybaví na den, kdy zabírali Sudety a my se museli během 24 hodin vystěhovat. Vojaři nám pomáhali nakládat peřiny a živobytí na korbu a vyváželi vše za řeku Odru, kde to vysypali na břeh a jeli pro další.auta jezdila od rána do noci a pomáhali lidem zachránit z jejich bývalých domovů, co se dalo.

Do školy už jste chodila tady?

Ano na dnešní Tyršovku. Za války to byla Hlavní škola, kde byly 4 třídy obecné školy a 4 třídy měšťanky. Po válce jsem nastoupila na gymnázium. To bylo také na Tyršovce. Chyběla nejen budova, ale také pomůcky, bylo málo profesorů a dokonce i studentů. Vzpomínám si na tablo sexty, kde bylo jen osm studentů a profesorský sbor byl mnohem početnější. Chodil tam tehdy Libor Kněžek, kluci Horečkovi, Zdena Bartoníková, Jiří Žmolík, Alois Rulíšek, Jaroslav Helštým a Jarmila Jandová. Po maturitě jsem se dostala na farmacii, kde jsem nakonec nenastoupila. Zamílovala jsem se, vdala a odstěhovala do Čech.

Jak jste se ocitla v Čechách?

V roce 1949 do frenštátského gymnázia nastoupila nová studentka Eda Jarošová. Představila se, že je nová žačka, že přichází z Prahy, kde studovala na klášterním gymnáziu. V roce 1949, když toto gymnázium zavřeli, její strýc Bordovský zařídil, že tady bude bydlet u jeho sestry, protože její rodiče už byli nejen bez statku, který jim zabavili, ale samozřejmě i bez práce. Spřátelily jsme se a ona mě po maturitě pozvala k nim do Čech. Byly jsme šťastné, škola za námi a před námi samozřejmě jenom něco překrásného.

Tam jste potkala manžela?

Ano. Když jsme přijeli k nim, uviděla jsem

jejího bratra. Hned ten první večer jsme šli po večeri na procházku do parku, další den jsme byli zase spolu a dopadlo to tak, že za šest týdnů přijel k nám na dovolenou, požádal rodiče o mou ruku, no a začátkem října byla svatba. Po svatbě jsme jeli do Čech.

První dva měsíce byly krásné, takové jako v každém začínajícím manželství. Ale manželovi začaly první soudy. Byl obviněn za veřejnou kritiku hospodářských a politických poměrů. Z okresního soudu manžel vyšel dobře, protože svědkové byli falešní. A za deset měsíců přišla ta strašná noc. Já jsem byla v jiném stavu. Uprostřed noci někdo zabouchal, manžel šel otevřít a do našeho domku vtrhli chlapi v gumácích se samopaly, manžela zatkl a odvedli. Přišla manželova maminka se sestrou Eduškou, protože slyšely nějaký kravál a myslely, že už rodím, (měla jsem šest týdnů do porodu). Zůstaly u mne. Dívaly jsme se z okna a viděly jsme, že obstupují náš dům. Později znovu zabouchali a musely jsme jim otevřít. Maminka byla bílá jako křída, Eduška stála před kuchyňským stolem (do dneška ji vidím) a usmívala se. Jeden z těch mužů šel kolem ní a řekl: Půjдете s námi! Odvedli ji i maminku.

Jaký udali důvod? Proč zatkl manžela, jeho maminku a sestru?

Oni měli zoufale stejný scénář. Vybrali si nějakou osobnost, předáka, kněze, důstojníka, sedláka a potřebovali z něj udělat zločince. Kdybych u toho nebyla, nevěřím tomu. O mojí švagrové, nesmírně laskavém člověku u přelíčení řekli, že je mravně zvrhlá a o mém muži, že je násilník a pijan. Edušku zavřeli s maminkou na deset let a mého muže zabil.

Kdy se to stalo?

16. května 1952. Byla jsem u stařenky v Kunčicích na návštěvě, malý tam dostal spalničky. Když byl v těch nejtěžších horečkách, přijelo auto. Bylo to k večeru. V autě seděli

príslušníci STB. Řekli mi, že ráno je poprava a že se můžu přijet rozloučit.

Jak jste se dostala do Prahy?

Vlak už žádný nejel a aut bylo tenkrát skutečně pomálu. Nakonec jsme sehnali taxikáře, který slíbil, že mne tam do těch pěti hodin zaveze. Jeli jsme celou noc. Po Prahy jsem dorazila 17. května, sedm minut po páté hodině. Když jsem se dostala dovnitř Pankráče, řekl mi velitel: „Přijela jste pozdě!“ Vypakovali mne z věznice. Když jsem se vzpamatovala, vrátila jsem se a žádala je, aby mi vydali tělo k tichému pohřbu. Řekli mi, že to nepřipadá v úvahu, že takový člověk propadá nejen duši, ale i tělem státu. Šla jsem k našemu advokátovi panu dr. Rádlovi, kterého jsem měla moc ráda, protože pro manžela moc udělal. Bylo brzy ráno, tak jsem na něj čekala na Karlově náměstí. Potom otevřeli kostel sv. Ignáce. Šla jsem tam a snažila jsem se vzpamatovat z nehoršího. A do dneška, když přijedu do Prahy, jdu se tam vždycky pomodlit.

Jeho mamince a sestře jste to řekla vy?

Ony pracovaly v Doudlebech, ale věznice byla v Kostelci nad Orlicí. Vzpomínám si, že jsem stála na tom vězeňském dvoře a čekala, až se vězenkyně vrátí z práce a přemýšlela, jak jim to řeknu. Alekova maminka dostala dvanáct let, její dcera, moje švagrová a přítelkyně Eduška deset let, odseděla si je celé, maminku propustili po osmi letech.

Viděl váš muž syna?

Poslala jsem mu do vězení fotku malého a o jeho narození mu řekl bachař.

Vrátili jste se do Frenštátu?

Ano. Hodně mi pomohli rodiče. Soused, pan Poledník, mi sehnal místo v Moravskoslezských pletárnách, to byla moje záchrana, protože před tím jsem se hlásila na asi pět či šest míst, všude mě odmítli, každý se bál. V sedmdesátém prvním jsem si požádala o nástup do

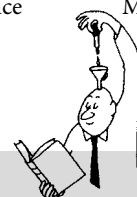
školy a všude mne odmítli. Jedině frýdecko-místecký okres mne přijal. Byl to pan inspektor Uhlář – pocházel z Trojanovic. Byl to člověk, který se nebál. Nikdy jsem ho neviděla, neznala jsem ho, a přesto mne přijal. V roce 1971 jsem začala učit první až pátou třídu. Rok jsem byla v Hrádku ve Slezsku, potom se mi podařilo dostat se do Rožnova, tam jsem jezdila pět let, později jsem učila ve Frenštátě na Kopané, dokonce jeden rok v Praze, protože kopanskou školu zavřeli. Posledních pět let mi umožnili učit doma, ve Frenštátě pod Radhoštěm. Byla to cesta křížová a nedobře se na ni vzpomíná. Dodnes mám manželův poslední dopis a dopisy od jeho spoluvězňů. V jednom se píše: „Alek byl pramének vody čisté. Pro svou přímou páteř a se svým pojetím přátelství se do dnešní doby nehodil.“

*rozmlouvala Romana Stejskalová
Frenštátský zpravodaj, 11/2016*

Dne 29. října 2015 Ministerstvo obrany vydalo osvědčení a medaili Aloisovi Jarošovi za jeho účast v odboji proti komunismu.

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 5.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9. 3,1-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 51 Řím 5,12-19
10.15 h. Orlice	Mt 4,1-11
sobota 11.2.	18 h. Mistrovice
neděle 12.2.	6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sir 15,16-21 Ž 118
8.45 h. Lukavice	1 Kor 2,6-10
10.15 h. Orlice	Mt 5,17-37
sobota 18.2.	18 h. Lukavice
neděle 19.2.	7. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Lv 19,1-2.17-18
8.45 h. Mistrovice	Ž 103 1 Kor 3,16-23
10.15 h. Orlice	Mt 5,38-48
sobota 25.2.	18 h. Mistrovice
neděle 26.2.	8. v mezidobí
	sbírka na Svatopetrský haléř
7.15 h. Letohrad	I z 49,14-15 Ž 62
8.45 h. Lukavice	1 Kor 4,1-5
10.15 h. Orlice	Mt 6,24-34
Popeleční středa 1.3.	18 h. Kunčice
sobota 4.3.	18 h. Lukavice
neděle 5.3.	1. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9;3,1-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 51 Ř 5,12-19
10.15 h. Orlice	Mt 4,1-11

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741